

Stanisław Tymosz
Lublin

Ogólnopolska sesja naukowa
nt. *Dzielo II Synodu Plenarnego w Polsce*

Dnia 24 października 2001 r. odbyła się w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim na Wydziale Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji ogólnopolska sesja naukowa zorganizowana przez Katedrę Źródeł Kościelnego Prawa Polskiego pod hasłem *Dzielo II Synodu Plenarnego w Polsce*.

Tematyka sesji, podzielona na trzy części, obejmowała zapis badań naukowych na temat uchwał Drugiego Polskiego Synodu Plenarnego, którego dekrety promulgował Prymas Polski 25 lutego 2001 r.

Na część pierwszą składało się otwarcie obrad, które rozpoczął Dziekan Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji KUL ks. prof. dr hab. Andrzej Dziega, podkreślając otwartość Wydziału na legislację Kościoła w Polsce. Przypomniął zadania Synodu, inspiracje II Soboru Watykańskiego, oraz bardzo ciepło powitał wszystkich uczestników Sesji.

Natomiast bp dr Mieczysław Cisko podkreślił, iż Synod przeprowadził zbiorowy rachunek sumienia, wzywając do integracji meta-noi, oraz potrzeby szczególnej refleksji nad kryterium duchowej i eklezjalnej tożsamości.

Arcybiskup Metropolita Lubelski prof. dr hab. Józef Życiński, przekazując Słowo do uczestników Sesji za pośrednictwem bp dr M. Cisko, zaakcentował główne kierunki poszukiwania ewangelicznych odpowiedzi na pytania, które przynosi życie. Zwrócił uwagę, iż dokumenty nie są zbiorem zamkniętym, lecz wymagają ustawicz-

nej refleksji nad nowymi znakami czasu. Wskazał także, iż na progu trzeciego tysiąclecia szukamy Chrystusowego pokoju koniecznego do umocnienia nadziei.

Następnie rektor KUL ks. prof. dr hab. Andrzej Szostek, zamykając część wstępną, podał dwa powody do radości z zorganizowania sesji naukowej. Pierwszy, iż Wydział Prawa uczestniczy w życiu Kościoła. Drugi zaś, że spotkanie stanowi sposobność do wymiany myśli z wieloma ośrodkami akademickimi w Polsce, a wzajemna współpraca przyczynia się do szerszego dialogu naukowego.

Druga część sesji obejmowała referaty uwzględniające zagadnienia z historii kościelnego prawa polskiego. W niej ks. prof. dr hab. Andrzej Dziega wygłosił referat nt. *Walor historyczny Pierwszego Synodu Plenarnego w Polsce z 1936 roku*. Zaakcentował on, iż synody plenarne mają niezwykle istotne znaczenie dla ujednoczenia rozwiązań prawnych w Kościele, oraz dla metod duszpasterskich najbardziej odpowiednich w kontekście czasu i miejsca. Następnie scharakteryzował zwołanie, przebieg i treść Pierwszego Synodu Plenarnego. W podsumowaniu stwierdził, iż dokumentacja konstytucji synodalnych przyniosła ożywienie życia religijnego, doceniając wielkie dzieło duszpasterskie Kościoła w Drugiej Rzeczypospolitej.

Ks. dr Stanisław Tymosz, podejmując temat *II Polski Synod Plenarny w świetle wypowiedzi Jana Pawła II* przywołał słowa z przemówień Ojca św. Jana Pawła II skierowane do uczestników Synodu. Wydobył z nich rys historyczny polskiej działalności synodalnej, cel i zadania synodu, oraz plan realizacji uchwał. Podkreślił także, iż z wskazówek papieskich wypływają trzy płaszczyzny działalności synodalnej: recepcja dokumentów II Sobory watykańskiego, nowa ewangelizacja trzeciego tysiąclecia, oraz interpretacja znaków czasu i przygotowanie Kościoła na nowe tysiąclecie z pogłębioną nauką soborową, zgodnie z przyjętym hasłem synodalnym *Z orędziem Soboru w trzecie tysiąclecie*. Natomiast bp prof. dr hab. Tadeusz Pieronek w referacie nt. *Praca legislacyjna II Polskiego Synodu Plenarnego* stwierdził, iż zgodnie z zaleceniami Sobory watykańskiego II, rozpoczęto w Kościele zwoływanie synodów o charakterze pastoralnym, w których zwrócono uwagę na impuls duszpasterski skierowany do całej wspólnoty kościelnej. Nawiązując do historii stwierdził, iż wola ustawodawcza Synodu została wyrażona w

pacach wstępnych przed jego otwarciem w redakcji tzw. Tekstów Roboczych Synodu, autorstwa komisji przygotowawczej złożonej z około 200 ekspertów, duchownych i świeckich. Każdy projekt został zredagowany według wspólnego schematu zawierającego cztery części: teologiczną, socjologiczną, pastoralną i prawną. Wspomniał, iż do trudności konstytuujących uchwały synodalne należały uwarunkowania społeczno-polityczne, oraz nowy podział terytorialny Kościoła w Polsce, a wszystkie założenia pracy synodalnej miały cel edukacyjny i formacyjny wspólnoty odpowiedzialnej za dobro duchowe Kościoła w Polsce.

W części trzeciej ks. prof. hab. Antoni Dębiński, podejmując temat *Zadania katolickiego uniwersytetu w świetle uchwał II Polskiego Synodu Plenarnego* stwierdził, iż uniwersytet narodzony z serca Kościoła, jako wspólnota ludzi poszukujących prawdy jest niezbędny w życiu narodu i Kościoła. Podkreślił, iż do najważniejszych zadań legislacji kościelnej zaliczono podjęcie działań zmierzających do publicznej, stałej i powszechnej obecności myśli chrześcijańskiej w społeczeństwie, skierowanej na rozwój kultury i nauki, oraz pełny rozwój osoby ludzkiej.

Prof. dr hab. Jerzy Flaga w wygłoszonym referacie nt. *Formacja osób konsekrowanych według uchwał II Polskiego Synodu Plenarnego* zaznaczył, iż problem formacji osób konsekrowanych występował w Kościele od zarania jego istnienia, a w jego nurt wpisał się także II Polski Synod Plenarny. Podkreślił, iż formowanie kandydatów do życia konsekrowanego i do kapłaństwa służebnego jest procesem długotrwałym i wielowarstwowym, składającym się z kilku zróżnicowanych etapów, m. in. okresu budzenia powołań, pobytu w nowicjacie, w seminarium duchownym, oraz formacji stałej. Odnotował, iż każdej fazie powinny być przyporządkowane odpowiednie metody i cele, a szczegółowej analizie poszczególnych etapów poświęcona została treść prelekcji. Powołując się na dokumenty Synodu przedstawił bardzo szczegółowy przebieg procesu formacyjnego, ukazując sposoby i metody jego realizacji.

Z kolei ks. prof. dr hab. Wojciech Góralski w referacie nt. *Wymiar prawny II Polskiego Synodu Plenarnego*, przedstawiając dyspozycje dotyczące Ludu Bożego, jak i wewnętrznej organizacji Kościoła stwierdził, iż obszarów normatywnych można się doszukiwać tylko w trzeciej części poszczególnych dokumentów, chociaż nie

zawiera ona tylko postanowień prawnych. Podkreślił on, że obok nich występuje wiele postulatów, stwierdził, iż byłoby korzystniejsze, gdyby w części dyspozycyjnej każdego dokumentu synodalnego wyodrębnić normy prawne, a obok nich zamieścić postulaty i zalecenia, jako oddzielną kategorię uchwał.

Ks. prof. dr hab. J. Dudziak w temacie *Pastoralny aspekt II Polskiego Synodu Plenarnego ze szczególnym uwzględnieniem nowej ewangelizacji* przedstawił zagadnienie pastoralnych działań funkcjonowania nowej ewangelizacji w Polsce. Ustalił założenia ogólne, polegające na systematycznym zastosowaniu dwóch metod tj. troski o życie sakramentalne wiernych, oraz o włączenie ich we wspólnotowe praktyki religijne i zespołowe przyswajanie nauki kościelnej, zwłaszcza nauki II Soboru Watykańskiego we wspólnotach na terenie parafii. Wskazał, iż II Polski Synod Plenarny wezwał do budzenia w Ludzie Bożym świadomości eklezjalnej i odpowiedzialności za Kościół, oraz wymienił liczne przedsięwzięcia w celu uaktywnienia nowej ewangelizacji. Zaliczył do nich m. in. czuwanie urzeczywistniające współdziałanie rodziny, państwa i Kościoła w wychowaniu młodego pokolenia, oraz fakt, że ustrój społeczny, gospodarczy i polityczny trzeba budować na zasadach sprawiedliwości społecznej.

Ks. prof. dr hab. Marian Stasiak, w artykule nt. *Synodalna struktura Kościoła* przedstawił relacje między Kościołem powszechnym, a partykularnym, rozwój nauki o Kościele, eklezjologię Kościoła partykularnego, relację prawa powszechnego do prawa partykularnego, oraz źródła aktywności synodalnej w Kościele. Ponadto omówił relacje biskupa do prezbiterium, a także wskazał na laikat i jego rolę w strukturze kościelnej. Stwierdził, iż prawodawca kościelny jest przede wszystkim nauczycielem wiary, który sięga po zdobycze nauk prawnych i korzysta z osiągnięć kultury prawnej, aby w komunikatywny dla wiernych sposób przekazywać treści wiary. Ponadto wyprowadza on z rozpoznanych treści wiary konkretne normy postępowania, wskazujące na jej praktykowanie.

Podsumowaniem treści sesji naukowej była dyskusja, w której stwierdzono, iż II Polski Synod Plenarny posiada charakter pastoralny, a słabo zaakcentowano normatywność konstytucji.